

„Przyszłość należy do mnie”

**Program doradztwa zawodowego dla szkoły
podstawowej w klasach VII i VIII w
Społecznej Szkole Podstawowej
Społecznego Towarzystwa Oświatowego im. ks. Jana
Twardowskiego w Ostrołęce.**

Autor: Jolanta Zera

Ostrołęka 2023r.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe – Art.1, Art. 109. ust.1 pkt. 5 i 7-tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 996 z późn zm.
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe - Art. 292., Dz. U. z 2017 r. poz. 60 z późn zm.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego – Dz.U. 2018 poz. 1675
4. Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół - §2 ust. 1 pkt 3 i §4 ust. 1 pkt 4 -Dz. U. z 2017 r. poz. 703.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Dz.U. 2017 poz. 1591
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Dz.U. 2018 poz. 1647
7. Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej - Dz. U. z 2017 r. poz. 356 .

1. Charakterystyka programu

Program doradztwa zawodowego jest przeznaczony do realizacji z uczniami klas siódmych, ósmych szkół podstawowych. Doradztwo zawodowe w szkole uzasadnione jest poprzez strategię uczenia się przez całe życie, która wymaga, aby młodzież kształciła umiejętność podejmowania ważnych decyzji – poczynając od wyboru szkoły ponadpodstawowej, kierunku studiów, decyzji o wyborze pracy, sposobie podnoszenia swoich kwalifikacji, aż do ewentualnych decyzji o zmianie pracy. Treści zawarte w programie podzielone zostały na cztery moduły:

I. Poznanie własnych zasobów.

II. Świat zawodów i rynek pracy.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Realizacja tych modułów pozwoli uczniom uzyskać podstawowe informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz umożliwi poznanie możliwości uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, a także predyspozycjami zawodowymi. Ponadto zawarte w programie treści przygotowują uczniów do podjęcia decyzji o dalszej nauce w szkole ponadpodstawowej oraz do wyboru typu szkoły, kierunku dalszej edukacji, zgodnej ze swoimi zainteresowaniami i umiejętnościami. Realizacja programu wyposaży uczniów w zasób wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także do zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

Ujęte w programie działania są powiązane z treściami kształcenia ogólnego, co pozwala na dostrzeżenie związków między bieżącą edukacją a jej kolejnymi etapami oraz karierą zawodową.

2. Cele programu

Cele programu obejmują przygotowanie uczniów klas VII i VIII do odpowiedzialnego planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej z wykorzystaniem wsparcia doradcy zawodowego w procesie poznania własnych zasobów oraz pozyskiwania informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele, uczeń:

- wykazuje umiejętność rozpoznawania własnych zasobów,
- wykorzystuje informacje z różnych źródeł do planowania własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej,
- kształtuje umiejętności pracy w zespole, komunikatywności, zaangażowania,
- kształtuje postawy przedsiębiorczości i kreatywności w wyjaśnianiu zjawisk i trendów na współczesnym rynku pracy,
- przygotowany jest do wyboru zawodu i kierunku kształcenia,
- posiada umiejętności podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniając wartość pracy i etyki zawodowej, własne aspiracje i ograniczenia
- potrafi porównać własne zasoby i preferencje z potrzebami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- umie zaprezentować siebie od najlepszej strony;
- posiada zasób wiedzy o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy,
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów i ograniczeń,
- kształtuje umiejętność zdobywania informacji o uzyskiwaniu kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy,
- potrafi wskazać osoby i instytucje, które mogą go wesprzeć w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej.

3. Warunki oraz sposoby realizacji programu.

Cele programu będą realizowane podczas zajęć lekcyjnych dla uczniów klasy VII i VIII w wymiarze 1 godziny tygodniowo przez jeden semestr. Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;
- podczas:
  - a. zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
  - b. wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);

- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. minitargi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze),
lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwal zawodów, udział w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, a dzięki temu stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

Program „Przyszłość należy do mnie” będzie wspierany przez realizację programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego na rok szkolny 2022/2023.

4. Treści programowe i cele szczegółowe.

Klasa VII

Tematyka zajęć	Treści programowe	Cele:	Liczba godzin
Poznanie własnych zasobów			
Czy stan zdrowia wpływa na wybór zawodu?	1.1 Określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia ograniczenia zdrowotne dotyczące różnych zawodów, – wskazuje przykłady zawodów, w których pracują osoby z różnymi dysfunkcjami. 	1
Moje mocne i słabe strony.	1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe)	<ul style="list-style-type: none"> – podaje sposoby ułatwiające zaakceptowanie siebie, – wskazuje swoje mocne i słabe strony, – potrafi zarządzać swoim czasem, – ma poczucie własnej wartości i posiada umiejętność akceptacji siebie. 	1
Zdolności i umiejętności, które wpłyną na moją przyszłość.		<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie zdolności i umiejętności; – wymienia własne uzdolnienia, – wylicza swoje umiejętności przydatne w pracy zawodowej. 	1
Czym się interesujesz?		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia swoje zainteresowania w procesie wykonywania zróżnicowanych czynności, – wymienia sposoby rozwijania swoich zainteresowań, – wylicza możliwości rozwijania zainteresowań, – potrafi podać przykłady wykorzystania swoich umiejętności w przyszłości w celach zarobkowych. 	1
Osobowość zawodowa.		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje cechy poszczególnych temperamentów, – potrafi opisać własną osobowość, typ swojego temperamentu, – wymienia wymagania odnośnie cech temperamentu dla poszczególnych grup zawodowych. 	1
Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje.		<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie kwalifikacji i kompetencji, – dzieli kompetencje na miękkie twarde, podaje przykłady, – wymienia swoje kompetencje, – przyporządkowuje wybrane kompetencje do przykładowych zawodów, 	1

		<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega, że szkoła pozwala mu na uzyskanie wybranych kwalifikacji zawodowych. 	
Moje portfolio.	1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, oceny innych osób oraz innych źródeł	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje cel przygotowywania własnego portfolio, – potrafi wykonać portfolio różnymi metodami, – wykorzystuje TIK w tworzeniu e-portfolio, – wykorzystuje swoje portfolio w procesie planowania własnej kariery. 	1
Jakie wartości są dla mnie ważne.	1.7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> – układa własną hierarchię wartości, – wymienia różne wartości i wskazuje ich sens, – dokonuje wyborów, kierując się swoimi wartościami, – dostrzega zależność między własnymi wartościami a satysfakcją z życia prywatnego i zawodowego. 	1
Świat zawodów i rynek pracy			
Poznajemy grupy zawodowe.	2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz	<ul style="list-style-type: none"> – nazywa grupy zawodowe, – wyszukuje kwalifikacje do danego zawodu, – wymienia źródła, w których znajdują się informacje o grupach zawodowych. 	1
Świat zawodów.	charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskania	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje swoje skłonności zawodowe na podstawie swoich zainteresowań, – wylicza różne zawody w aspekcie pięciu podstawowych relacji psychologicznych – grup zawodów. 	1
Zawody z obszaru kultury i nauki.	2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zawody z obszaru kultury i nauki (np.: film i teatr, taniec i muzyka, media, sztuki plastyczne, nauki ścisłe, nauki społeczne, edukacja), – charakteryzuje na podstawie różnych źródeł warunki i środowisko pracy, – omawia ścieżkę kształcenia w danym zawodzie, – podaje przeciwwskazania zdrowotne w danym zawodzie, 	1

		<ul style="list-style-type: none"> – znajduje informacje na temat zapotrzebowania na rynku pracy na wybrany zawód, – podaje przykłady zawodów z tego obszaru w najbliższym regionie. 	
Zawody z obszaru prawa i ochrony.		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zawody z obszaru kultury i nauki (np. prawo, administracja, ochrona zdrowia, służby mundurowe, służby ochrony), – charakteryzuje na podstawie różnych źródeł warunki i środowisko pracy, – omawia ścieżkę kształcenia w danym zawodzie, – podaje przeciwwskazania zdrowotne w danym zawodzie, – znajduje informacje na temat zapotrzebowania na rynku pracy na wybrany zawód, – podaje przykłady zawodów z tego obszaru w najbliższym regionie. 	1
Zawody z obszaru handlu i zarządzenia.		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zawody z obszaru kultury i nauki (np. : marketing, handel, finanse, biuro, zarządzanie), – charakteryzuje na podstawie różnych źródeł warunki i środowisko pracy, – omawia ścieżkę kształcenia w danym zawodzie, – podaje przeciwwskazania zdrowotne w danym zawodzie, – znajduje informacje na temat zapotrzebowania na rynku pracy na wybrany zawód, – podaje przykłady zawodów z tego obszaru w najbliższym regionie. 	1
Zawody z obszaru przemysłu i turystyki.		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zawody z obszaru kultury i nauki (np.: budownictwo, przemysł, turystyka, hotelarstwo, żywienie, transport), – charakteryzuje na podstawie różnych źródeł warunki i środowisko pracy, – omawia ścieżkę kształcenia w danym zawodzie, – podaje przeciwwskazania zdrowotne w danym zawodzie, – znajduje informacje na temat zapotrzebowania na rynku pracy na wybrany zawód, podaje przykłady zawodów z tego obszaru w najbliższym regionie. 	1

Rynek pracy.	2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje podstawowe pojęcia związane z rynkiem pracy, – wyszukuje informacje o rynku pracy w różnych źródłach, – analizuje zjawiska i trendy lokalnego rynku pracy z pomocą doradcy. 	1
Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?		<ul style="list-style-type: none"> – analizuje trendy na rynku pracy w kraju i zagranicą, – rozróżnia pojęcie zawodów nadwyżkowych i deficytowych, – wyszukuje informacje na ich temat, – wymienia główne problemy współczesnego rynku pracy. 	1
Praca w życiu człowieka.	2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wartość pracy w życiu człowieka, – ilustruje przykładami znaczenie pracy w satysfakcjonującym życiu człowieka, – wyjaśnia znaczenie pracy w nawiązaniu do piramidy potrzeb Masłowa, – docenia każdy rodzaj pracy. 	1
Kariera zawodowa a wolontariat.	2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie wolontariatu, – docenia znaczenie zdobywanych doświadczeń w ramach wolontariatu, – podaje przykłady działań, jakich może podjąć się w formie wolontariatu, jako uczeń, – uzasadnia na przykładach znaczenie wolontariatu w zdobywaniu doświadczenia zawodowego. 	1
Sztuka autoprezentacji a sukces zawodowy.	2.7 dokonuje autoprezentacji	<ul style="list-style-type: none"> – kreuje własny wizerunek, jako przyszłego pracownika, – definiuje pojęcia: autoprezentacja, prezentacja werbalna i niewerbalna, pierwsze wrażenie, – ciekawie prezentuje swoje mocne strony, – stosuje zasady poprawnej autoprezentacji, – ma świadomość znaczenia pierwszego wrażenia, jakie wywieramy na nowo poznanych osobach. 	1
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie			
System szkolnictwa w Polsce.	3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia pojęcia edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej, – wymienia możliwości kształcenia po szkole podstawowej, – przedstawia najważniejsze informacje o typach szkół ponadpodstawowych, – wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy szkołami ponadpodstawowymi, 	1

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie możliwości przebiegu ścieżek kształcenia stwarza obecny system edukacji, – wymienia korzyści z ukończenia przez ucznia danego typu szkoły. 	
Możliwości nauki w Polsce i zagranicą.		<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady szkół ponadpodstawowych w UE i świecie, – potrafi znaleźć informację o wymaganiach i możliwościach kontynuowania nauki poza granicami kraju, – wymienia korzyści z ukończenia przez ucznia danego typu szkoły. 	1
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych			
Wybieram szkołę, zawód.	4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje mechanizm procesu decyzyjnego, – charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w kraju i zagranicą, – analizuje różne możliwości własnej drogi edukacyjno-zawodowej, – wymienia instytucje wspierające w działaniach związanych z doradztwem zawodowym, – tworzy własny plan ścieżki edukacyjno-zawodowej. 	1
Kim jest doradca zawodowy w mojej szkole?	4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje osobę szkolnego doradcy zawodowego, jako osobę udzielającą wsparcia w decyzjach dotyczących wyboru szkoły i ścieżki kształcenia (zawodu), – wskazuje osoby i instytucje, które wspomagają planowanie kariery edukacyjno-zawodowej, – podaje przykłady sytuacji, w których warto zwrócić się o pomoc do doradcy zawodowego, – rozpoznaje i określa własne oczekiwania wobec doradcy, – docenia korzyści z realizacji doradztwa zawodowego w szkole. 	1

Klasa VIII

Tematyka zajęć.	Treści programowe	Cele:	Liczba godzin
Poznanie własnych zasobów			
Zdrowie a wybór właściwego zawodu?	1.1 Określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – podaje ograniczenia zdrowotne dotyczące różnych zawodów, – wskazuje przykłady zawodów, w których pracują osoby z różnymi dysfunkcjami w najbliższym otoczeniu, – dostrzega wpływ własnego zdrowia na możliwości wyboru zawodu. 	1
Predyspozycje zawodowe.	1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia swoje predyspozycje zawodowe, – wskazuje, które cechy są korzystne do wykonywania wybranych zawodów – porównuje swoje zasoby z wynikami przeprowadzonych testów predyspozycji zawodowych. 	1
Kwalifikacje i kompetencje gwarantowane przez szkołę.	predyspozycje zawodowe)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje pojęcie kwalifikacji i kompetencji, – podaje przykłady kompetencji miękkich i twardych uzyskanych w szkole na poszczególnych przedmiotach, – potrafi wymienić swoje kompetencje, – przyporządkowuje wybrane kompetencje do planowanych dla siebie zawodów, 	1
Mam wiedzę o sobie, potrafię ją wykorzystać.	1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, oceny innych osób oraz innych źródeł	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, do czego służy portfolio, – wykonuje i modyfikuje własne portfolio różnymi metodami, – wykorzystuje TIK w tworzeniu i modyfikowaniu własnego e- portfolio, – dobiera informacje o sobie z różnych źródeł do budowy własnego portfolio, – opisuje dokumenty zawarte we własnym portfolio pod kątem wykorzystania nabytych umiejętności w przyszły życiu zawodowym. 	1
Decyzje zawodowe a własne ograniczenia.	1.4 rozpoznaje własne ograniczenia, jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje własne ograniczenia z wyszczególnieniem tych, które mają wpływ na decyzje zawodowe, – potrafi uzasadnić, że ograniczenia można niwelować poprzez pracę własną, – planuje sposoby rozwijania swoich mocnych stron, 	1

		<ul style="list-style-type: none"> – podaje sposoby radzenia sobie z własnymi ograniczeniami. 	
Ograniczenia czy możliwości?	1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega, że niepełnosprawność nie jest ograniczeniem we wszystkich zawodach, – wyjaśnia pojęcie przeciwwskazań zdrowotnych, – podaje przykłady osób i instytucji, które oceniają stan zdrowia kandydata do wykonywania wybranego zawodu, – potrafi wymienić typy szkół ponadpodstawowych, do których wymagane jest zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych, – bierze pod uwagę wybierając szkołę własne możliwości i ograniczenia. 	1
Rozpoznaję swoje aspiracje.	1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie aspiracja, – wymienia i charakteryzuje etapy kształtowania się aspiracji, – potrafi wymienić aspiracje, które będą miały wpływ na przyszłość zawodową, – uwzględnia swoje aspiracje w planowaniu przyszłości, – wylicza czynniki odpowiedzialne za kształtowanie się i poziom aspiracji. 	1
Co jest dla mnie najważniejsze?	1.7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi ułożyć własną hierarchię wartości, – analizuje różne wartości i wskazuje najistotniejsze dla siebie, – planuje wybór zawodów zgodnie z własnymi wartościami i potrzebami, – dowodzi, że postępowanie zgodne z własnymi wartościami jest ważne w życiu i pracy zawodowej. 	1
Świat zawodów i rynek pracy			
Młodociany pracownik na rynku pracy.	2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie pracownik młodociany, – określa jego prawa i obowiązki, – wyszukuje informacje o możliwościach zatrudnienia w charakterze młodocianego pracownika w kraju i zagranicą. 	1
Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy?	współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trendy na rynku pracy w kraju i zagranicą na podstawie różnych źródeł, – podaje przykłady zawodów nadwyżkowych i deficytowych, – podaje przykłady znaczenia rozwoju i mobilności zawodowej we współczesnej gospodarce, – analizuje problemy współczesnego rynku pracy z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego. 	1

Nowe zawody na rynku pracy.		<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady nowych zawodów, pojawiających się na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego, – charakteryzuje wybrany zawód, wykorzystując informacje w ogłoszeniach o pracę, – dostrzega szansę kreowania nowych zawodów w zmieniającej się gospodarce własnego regionu, – docenia umiejętności językowe na rynku pracy. 	1
Oczekiwania pracodawców wobec pracowników	2.2. Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców 2.7. dokonuje autoprezentacji	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: pracodawca, pracownik, – potrafi wymienić wzajemne oczekiwania pracodawców i pracowników, – analizuje oferty pracy pod kątem oczekiwań w stosunku do kandydata, – potrafi dokonać symulacji rozmowy kwalifikacyjnej uwzględniającej oczekiwania pracodawców. 	1
Znaczenie pracy w życiu człowieka.	2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje życiorysy osób, które osiągnęły sukces w życiu zawodowym, – potrafi docenić każdy rodzaj pracy, – dostrzega wartość zmian w życiu zawodowym w kontekście kształtowania swoich kompetencji, – wymienia korzyści płynące z mobilności zawodowej w regionie, UE i świecie, – analizuje piramidę potrzeb Masłowa w porównaniu do zdefiniowanych własnych potrzeb i oczekiwań. 	1
Jak zdobyć doświadczenie zawodowe?	2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje pracy w ramach wolontariatu w kontekście zdobywania doświadczeń zawodowych, – potrafi podać przykłady konkretnych działań w ramach wolontariatu, które mogą korzystnie wpływać na dalszą karierę zawodową, – analizuje własne doświadczenia pracy i dostrzega ich znaczenie, – wylicza przykłady zdobywania doświadczenia zawodowego przez nieletnich. 	1
Etyka zawodowa – co o niej muszą wiedzieć.	2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne zasady etyczne, – wyjścia co to jest etyka zawodowa i normy etyki zawodowej, – potrafi dyskutować na temat współistnienia zasad etycznych i idei wolnego rynku, 	1

		<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przykłady Kodeksów Etyki Zawodowej wybranych zawodów zaufania społecznego (np. pielęgniarki, lekarzy, sędziów), – wykazuje postawę szacunku do pracownika reprezentującego różne zawody, – rozróżnia zachowania etyczne i nie etyczne w życiu zawodowym. 	
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie			
Czy odnajdę się w szkole zawodowej?	3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje preferowane szkoły i kierunki kształcenia, do których chce kandydować, – wymienia korzyści z kształcenia w szkole branżowej i rzemieślniczej w kontekście własnych zasobów i planów zawodowych, – określa własne oczekiwania i preferencje wobec wybieranych szkół. 	1
Moje miejsce wśród ofert szkół ponadpodstawowych.	dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje oferty szkół ponadpodstawowych, – potrafi wyjaśnić, dlaczego wybiera dany typ szkoły z uwzględnieniem możliwości dalszego kształcenia, – znajduje informacje o kształceniu w danym zawodzie w ofercie szkół w kraju i zagranicą. 	1
Na czym polega rekrutacja do szkół ponadpodstawowych.	3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i analizuje kryteria rekrutacji do szkół, – wylicza dokumenty, które należy składać do odpowiednich typów szkół, – rozróżnia metody rekrutacji, w tym rekrutacji elektronicznej i potrafi z nich korzystać. 	1
Jak wybrać szkołę?	własnych zasobów	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi dokonać analizy własnych zasobów w kontekście dokonywania wyboru szkoły ponadpodstawowej, – określa własne oczekiwania i preferencje wobec wybieranych szkół, – określa możliwości kontynuacji nauki w systemie edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej, – pozyskuje informacje o wybranych szkołach z różnych źródeł, w tym od absolwentów, – wymienia możliwe korzyści wynikające z kontynuowania nauki w różnych typach szkół ponadpodstawowych w kraju i zagranicą. 	1
Perspektywy uczenia się przez całe życie.	3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyjaśnić pojęcie uczenia się przez całe życie, – dostrzega, jakie znaczenie w życiu człowieka ma edukacja, 	1

		– wskazuje związki uczenia się ze współczesnym rynkiem pracy.	
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych			
Moje zamierzenia edukacyjno-zawodowe.	4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby	<ul style="list-style-type: none"> – określa swój cel zawodowy, – planuje działania umożliwiające systematyczną realizację zaplanowanych celów, – analizuje różne możliwości własnej drogi edukacyjno-zawodowej uwzględniając własne zasoby i system szkolnictwa w kraju i zagranicą, – podaje korzyści z ukończenia danego typu szkoły, – wymienia czynniki indywidualne i społeczne warunkujące podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. 	1
Doradztwo zawodowe w życiu człowieka. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu?	4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osoby i instytucje, które służą wsparciem w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej, – zwraca się w razie potrzeby o pomoc do doradcy zawodowego w szkole lub instytucji świadczącej usługi doradcze, – określa poziom osobistego przekonania o słuszności dokonanego wyboru edukacyjno-zawodowego. 	1
Kim chcę zostać w przyszłości?	4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradcym	<ul style="list-style-type: none"> – określa osobiste cele zawodowe, – wyciąga wnioski przyczynowo - skutkowe dotyczące wyborów różnych opcji edukacyjno-zawodowych, – wymienia czynniki sprzyjające realizacji planów i celów zawodowych, – planuje kierunek dalszego rozwoju, tak, aby był on atrakcyjny na rynku pracy, – dokonuje wyboru swojej ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, – wypełnia i składa dokumenty umożliwiające mu dalszą edukację, – ma świadomość wpływu dokonanych wyborów na własną przyszłość i rozwój kariery zawodowej. 	1

5. Przewidywane efekty realizacji programu

Uczniowie:

Efekty w zakresie wiedzy:

1. Znąją swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe.
2. Posiadają możliwie najpełniejszą znajomość siebie, swoich upodobań, mocnych i słabych stron oraz predyspozycji do wykonywania zawodów.
3. Rozumieją zależności pomiędzy zainteresowaniem a wyborem zawodu.
4. Znąją czynniki i pojęcia niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji o wyborze zawodu: wiedza o zawodach, kwalifikacjach zawodowych, stanowiskach pracy rynku pracy.
5. Wymieniają umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.
6. Potrafią zidentyfikować elementy przydatne we własnym życiu zawodowym pozyskane na różnych przedmiotach w szkole.

Efekty w zakresie umiejętności:

1. Umieją rozwijać swoje zainteresowania.
2. Wykorzystują wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności.
3. Samodzielnie lub z pomocą doradcy planują dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno – zawodowego.
4. Potrafią wyszukiwać, gromadzić, selekcjonować informacje o zawodach i kwalifikacjach zawodowych.
5. Sprawnie analizują źródła informacji edukacyjno–zawodowej wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT).
6. Potrafią wykorzystać umiejętności przedmiotowe w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

Efekty w zakresie kompetencji społecznych

1. Potrafią pracować w grupie.
2. Przyjmują twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań, sposobu postępowania innych ludzi.
3. Potrafią przewidzieć skutki swoich działań.
4. Zachowują się asertywnie.
5. Dostosowują się do zmian.
6. Komunikują się z grupami społecznymi różnymi metodami.

6. Ewaluacja programu

Ewaluacji tej dokonuje nauczyciel doradztwa zawodowego w szkole i dyrektor.

Ewaluacji będą regularnie poddawane efekty pracy doradczej w celu upewnienia się, że poruszane tematy wychodzą naprzeciw potrzebom uczniów. Będą to badania o charakterze pilotującym, pozwalające stwierdzić w czasie realizacji, które aspekty programu w przeszłości warto

zmienić. Ewaluacja bieżąca i autoewaluacja pozwalają na analizowanie potrzeb uczniów, a w razie konieczności, program będzie modyfikowany.

W czasie ewaluacji prowadzony będzie: automonitoring. W tym celu wykorzystane zostaną arkusze obserwacji zajęć, własne notatki, informacje pozyskane od uczniów, rodziców, partnerów zewnętrznych.

Przykład ankiety dla ucznia:

Ankieta ewaluacyjna dla ucznia

1. Czy chętnie uczestniczyłeś na zajęciach z doradztwa zawodowego (podkreśl właściwą odpowiedź)?

Tak	Nie	Nie mam zdania
-----	-----	----------------

2. Która forma pracy podobała się Ci najbardziej?

.....
.....

3. Co sprawiło Ci najwięcej trudności?

.....
.....

4. Oceń w skali 1 - 6 swoje zaangażowanie w realizację zadań na zajęciach.

1	2	3	4	5	6
----------	----------	----------	----------	----------	----------

5. Twoje uwagi.

.....
.....

Dziękuję!

7. Bibliografia i netografia

- Bańka A., (2016). Zawodoznawstwo, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy. Psychologiczne metody i strategie pomocy bezrobotnym. Wyd. Stowarzyszenie Psychologia i Architektura, Poznań
- Górczyński M. et al., (2017). Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, ORE, Warszawa
- Bajcar B., Borkowska A., Czerw A., Gąsiorowska A., C. S. Nosal, *Psychologia preferencji i zainteresowań zawodowych. Przegląd teorii i metod*, „Zeszyty Informacyjno-Metodyczne Doradcy Zawodowego” 2006, nr 34. Dostępny w internecie: <http://www.praca.gov.pl/eurodoradztwo/index.php?option=com_content&view=article&id=13:zeszyty-informacyjno-metodyczne-doradcy-zawodowego&catid=2:publikacje&Itemid=3>.
- Bielecki J., Dziedzic A., Łuczak M., *Metody i narzędzia stosowane w Polsce przez doradców zawodowych w sektorze edukacji*, Materiały proseminaryjne, Warszawa 2010. <<http://www.euroguidance.pl/index.php?id=ksiazki>>.
- Dziurkowska A. i inn. 2017, Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa. <http://doradztwo.ore.edu.pl/>
- Fiała U.M., Nowe trendy w orientacji i doradztwie zawodowym w gimnazjum. Wyd. eMPI², 2009.
- Polska Rama Kwalifikacji. Poradnik użytkownika (IBE, 2016)
- Rogacz-Paszkowska, Anna. Warsztat pracy europejskiego doradcy kariery zawodowej. Warszawa: KOWEŻiU, 2002
- Rogacz-Paszkowska, Anna. Doradztwo zawodowe w systemach szkolnych krajów Unii Europejskiej. Warszawa: KOWEŻiU, 2001
- Szkolny doradca zawodowy. Warszawa: KOWEŻiU, 2003.
- Wojtasik B., *Podstawy poradnictwa kariery. Poradnik dla nauczycieli*, Warszawa 2011. Dostępny w internecie: <<http://www.euroguidance.pl/index.php?id=ksiazki>>.
- Doradztwo edukacyjno - zawodowe <http://www.ore.edu.pl>;
<http://doradztwo.ore.edu.pl/zasoby-pracy-uczniami-klas-7-8-szkoly-podstawowej-oraz-gimnazjum/>.
- Informacje o uczelniach, kierunki studiów <http://www.uczelnie.info.pl>
- Informacje o zawodach, filmy zawodoznawcze <http://www.ohpdlaszkoly.pl>
- Informacje o zawodach, rankingi szkół <http://www.perspektywy.pl>
- Krajowe Ramy Kwalifikacji <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/>
- Informacje o prognozowanym zapotrzebowaniu na poszczególne zawody <http://barometrzwodow.pl/>
- Strona ORE dotycząca doradztwa zawodowego, <http://doradztwo.ore.edu.pl>
- Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie, <http://www.cwrkdiz-konin.pl/>